

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/62

Karar Sayısı : 2006/92

Karar Günü : 27.9.2006

R.G. Tarih-Sayı :13.11.2006'da tebliğ edildi.

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi Haluk KOÇ, Oya ARASLI ile birlikte 116 Milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 27.5.2004 günlü, 5178 sayılı “Mera Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un,

1- 3. maddesiyle 25.2.1998 günlü, 4342 sayılı Mera Kanunu'nun değiştirilen 14. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “... veya uygulama planlarına ilave imar planlarının hazırlanması, ...” ibaresinin,

2- 5. maddesiyle 4342 sayılı Yasaya eklenen Geçici 3. maddesinin Anayasa'nın 2., 11. ve 45. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

I- İPTALİ İSTENİLEN YASA KURALLARI

27.5.2004 günlü, 5178 sayılı Yasanın dava konusu kuralları da kapsayan maddeleri şöyledir:

1- “MADDE 3.- 4342 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14.- Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamaz. Ancak, bu Kanuna veya daha önceki kanunlara göre mera, yaylak ve kışlak olarak tahsis edilmiş olan veya kadimden beri bu amaçla kullanılan arazilerden;

a) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının talebi üzerine, 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre, arama faaliyetleri sonunda rezervi belirlenen maden ve petrol faaliyeti için zaruri olan,

b) Kültür ve Turizm Bakanlığının talebi üzerine, turizm yatırımları için zaruri olan,

c) Kamu yatırımları yapılması için gerekli bulunan,

d) Köy yerleşim yeri ile uygulama imar plânı veya uygulama plânlarına ilave imar plânlarının hazırlanması, toprak muhafazası, gen kaynaklarının korunması, millî park ve muhafaza ormanı kurulması, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların korunması, sel kontrolü, akarsular ve kaynakların düzenlenmesi için ihtiyaç duyulan,

e) 442 sayılı Köy Kanununun 13 ve 14 üncü maddeleri kapsamında kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan,

f) Ülke güvenliği ve olağanüstü hal durumlarında ihtiyaç duyulan,

g) Doğal afet bölgelerinde yerleşim yeri için ihtiyaç duyulan,

Yerlerin, ilgili müdürlüğün talebi, komisyonun ve defterdarlığın uygun görüşü üzerine, valilikçe tahsis amacı değiştirilebilir ve söz konusu yerlerin tescilleri Hazine adına, vakıf meralarının tescilleri ise vakıf adına yaptırılır.

Birinci fıkranın (a) bendi kapsamında başvuruda bulunan işletmeciler ile (c) bendi kapsamında başvuruda bulunan kamu kurumları faaliyetlerini çevreye ve kalan mera alanlarına zarar vermeyecek şekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler. Bu yerler tahsis süresi bitiminde özel sicile kaydedilir.

Komisyon gerektiğinde; 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun uygulanmasını Bakanlıktan talep edebilir ve köy veya belediyelerde toplulaştırma projeleri uygulatabilir.

Durum ve sınıfı çok iyi, iyi ve orta ile arazi kullanım kabiliyet sınıfı bir, iki, üç olan mera, yaylak ve kışlaklarda birinci fıkranın (a), (f) ve (g) bentleri hariç, tahsis amacı değişikliği yapılamaz.

Bu Kanun kapsamında, 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre arama ve işletme faaliyetlerinin yürütülmesi ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkartılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Harman yeri, panayır, sıvat ve eyrek yerleri gibi kamu orta mallarının tahsis amacı değişikliğinde bu madde hükümleri uygulanır.”

2- “MADDE 5.- 4342 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3.- Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve 1.1.2003 tarihinden önce kesinleşen imar plânları içerisinde yerleşim yeri olarak işgal edilerek mera olarak kullanımı teknik olarak mümkün olmayan yerlerin tahsis amacı değiştirilerek Hazine adına tescilleri yapılır. Ancak ilgili belediye veya kamu kurum ve kuruluşları adına tescil edilmiş olanların dava konusu olup olmadığına bakılmaksızın ücretsiz olarak tescilleri aynen ibka edilir. Hazine adına tescil edilmesi gerekirken gerçek veya tüzel kişilere tescil edilmiş taşınmazlara ilişkin açılan davalardan, emlak ve rayiç bedellerinin toplamının yarısı üzerinden taşınmazların halen maliki olan kişilerce Hazineye bedelinin ödenmesi kaydıyla vazgeçilir. Evvelce açılan davalarda Hazine lehine kesinleşen kararlara konu taşınmazların tapuları aynı esaslara göre önceki maliklerine veya kanuni mirasçılara devredilir.”

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşım KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fazıl SAĞLAM, A. Nemci ÖZLER ve Serdar

ÖZGÜLDÜR'ün katılmaları ile 15.7.2004 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

1- 27.5.2004 günlü, 5178 sayılı “Mera Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3. maddesiyle 4342 sayılı Mera Kanunu'nun değiştirilen 14. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, iptal davasının açılmasından sonra 3.7.2005 günlü, 5403 sayılı Yasa'nın 27. maddesi ile değiştirilmiştir. Bu nedenle, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

2- 5178 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle 4342 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 3 de yine iptal davasının açılmasından sonra 20.4.2005 günlü, 5334 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilmiştir. Bu nedenle, Geçici Madde 3 hakkında da, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

IV- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

Anayasa Mahkemesi 27.5.2004 günlü, 5178 sayılı “Mera Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 3. maddesiyle 25.2.1998 günlü, 4342 sayılı Mera Kanunu'nun değiştirilen 14. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “... veya uygulama plânlarına ilave imar plânlarının hazırlanması, ... “ ibaresi,

2- 5. maddesiyle 4342 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 3,

hakkında 27.9.2006 günlü, E. 2004/62, K. 2006/92 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu ibare ve maddeye ilişkin KONUSU KALMAYAN YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

27.9.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar vermiştir.

V- SONUÇ

27.5.2004 günlü, 5178 sayılı “Mera Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 3. maddesiyle 25.2.1998 günlü, 4342 sayılı Mera Kanunu'nun değiştirilen 14. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 3.7.2005 günlü, 5403 sayılı Yasa'nın 27. maddesiyle değiştirildiğinden, bendde yer alan “... veya uygulama plânlarına ilave imar plânlarının hazırlanması, ... “ ibaresine ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

Esas Sayısı : 2004/62
Karar Sayısı : 2006/92

2- 5. maddesiyle 4342 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 3, 20.4.2005 günlü, 5334 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirildiğinden, bu maddeye ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

27.9.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Tülay TUĞCU	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	Üye
Mustafa YILDIRIM	Cafer ŞAT	Ali GÜZEL
Üye	Üye	
Şevket APALAK	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	